Regiovisie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2027-2032

Inhoudsopgave

Samenvatting **3**

1. Inleiding **4**
1.1 Aanleiding 4
1.2 Doelgroepen beschermd wonen en maatschappelijke opvang 4
1.3 Proces totstandkoming regiovisie 5
1.4 Leeswijzer 5

2. Achtergrond en ontwikkelingen **5**
2.1 Regionale samenwerking 5
2.2 Landelijke ontwikkelingen 6

3. Stand van zaken 2026 ..... **7**
3.1 Stand van zaken beschermd wonen 7
3.2 Stand van zaken maatschappelijke opvang 9

4. De regio in cijfers **10**
4.1 Data beschermd wonen 11
4.2 Data maatschappelijke opvang 12

5. Conclusies en ambities 2027-2032 ..... **13**

6. Speerpunten 2027-2032 ..... **14**
6.1 Preventie en vroegsignalering 14
6.2 Ondersteuning thuis en in de wijk en dorp 15
6.3 Maatwerk en integrale aanpak 16
6.4 Vergroten van slagkracht 17

7. Governance **19**

8. Financieel kader **20**

Bijlagen:
Bijlage 1. Beschrijving Beschermd Wonen 22
Bijlage 2. Voorzieningen Maatschappelijke Opvang 25
Bijlage 3. Samenvatting opbrengsten kennissessies 27

Samenvatting

De gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden werken binnen de centrumgemeenteregeling Almelo samen aan beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Met deze regiovisie bepalen zij de gezamenlijke koers voor de periode 2027-2032.

Uitgangspunt is dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen, deelnemen aan de samenleving en passende ondersteuning ontvangen wanneer dat nodig is. De regio staat voor grote uitdagingen. Ondersteuningsvragen worden complexer en raken steeds vaker meerdere leefgebieden tegelijk. Daarnaast neemt het aantal jongvolwassenen met een ondersteuningsvraag toe. Tegelijkertijd leiden het tekort aan passende woningen en beperkte uitstroommogelijkheden tot wachtlijsten binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

De ambitie voor 2032 is een samenhangend en toekomstbestendig ondersteuningslandschap, waarin problemen zo vroeg mogelijk worden gesignaleerd en inwoners zoveel mogelijk ondersteuning ontvangen in hun eigen leefomgeving. Voor inwoners die dit nodig hebben blijft passend verblijf beschikbaar. De regio werkt daarbij aan meer grip op wachtlijsten, een betere sturing op instroom, doorstroom en uitstroom en een aanbod dat aansluit bij de behoeften van inwoners. De regiogemeenten nemen daarbij gezamenlijk verantwoordelijkheid voor het realiseren van passende woon- en ondersteuningsmogelijkheden en een evenwichtige verdeling van deze opgave binnen de regio.

Om deze ambitie te realiseren zijn vier speerpunten vastgesteld:

1. **Preventie en vroegsignalering:** problemen eerder herkennen en aanpakken, met bijzondere aandacht voor dak- en thuisloosheid, schuldenproblematiek en de overgang van jeugd naar volwassenheid.
2. **Ondersteuning thuis en in de wijk en dorpen:** verdere ontwikkeling van beschermd thuis, passende woonvormen en een duurzame uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang.
3. **Maatwerk en integrale aanpak:** de inwoner staat centraal, met ondersteuning die aansluit op de persoonlijke situatie en goede samenwerking tussen betrokken partijen.
4. **Vergroten van slagkracht:** versterking van regionale samenwerking, monitoring, kwaliteit, innovatie en ervaringsdeskundigheid.

De gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de uitvoering van deze visie. Almelo vervult daarbij als centrumgemeente een coördinerende rol. Het CIMOT verzorgt de regionale toegang en werkt samen met gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners aan een passend ondersteuningslandschap.

De uitvoering van de ambities vindt plaats binnen de beschikbare financiële middelen. Door de groei van het aantal cliënten en de toenemende zorgzwaarte is een scherpe sturing op middelen, resultaten en samenwerking noodzakelijk. De ambities uit deze regiovisie worden vanaf 2027 verder uitgewerkt in een uitvoeringsagenda.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

De regiovisie 2022-2026 vormde de basis voor de samenwerking op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang binnen de centrumgemeenteregeling Almelo bestaande uit de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. In de afgelopen jaren is gewerkt aan de ontwikkeling van een regionaal ondersteuningslandschap waarin tijdelijke ondersteuning wordt geboden en inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en deelnemen aan de samenleving.

Tegelijkertijd hebben maatschappelijke ontwikkelingen, veranderingen in wet- en regelgeving en een veranderende ondersteuningsvraag geleid tot nieuwe opgaven. De druk op de woningmarkt neemt toe, ondersteuningsvragen worden complexer en steeds vaker is sprake van een combinatie van psychische, sociale en financiële problematiek. Deze ontwikkelingen vragen om een herijking van de gezamenlijke koers voor de periode 2027-2032.

1.2 Doelgroepen beschermd wonen en maatschappelijke opvang

Uitgangspunt in de centrumgemeenteregeling Almelo is dat inwoners zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en mee kunnen doen in de samenleving. Dit sluit aan bij de uitgangspunten van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo 2015), waarin zelfredzaamheid, participatie en het zo lang mogelijk wonen in de eigen leefomgeving centraal staan. Voor sommige inwoners is dat niet vanzelfsprekend. Zij hebben ondersteuning nodig om hun leven weer op orde te krijgen, een stabiele woonplek te behouden of opnieuw perspectief te vinden.

Deze regiovisie richt zich in de eerste plaats op inwoners met psychische, psychosociale of maatschappelijke problematiek die zijn aangewezen op ondersteuning vanuit beschermd wonen of maatschappelijke opvang. Daarnaast heeft de visie aandacht voor inwoners die ondersteuning nodig hebben om instroom in deze voorzieningen te voorkomen, die wachten op passende ondersteuning of huisvesting of die zijn uitgestroomd en ondersteuning nodig hebben om terugval te voorkomen.

Beschermd wonen

Beschermd wonen is bedoeld voor volwassenen met psychische of psychosociale problemen die tijdelijk of langdurig ondersteuning nodig hebben om zelfstandig te kunnen functioneren. De ondersteuning is gericht op herstel, zelfredzaamheid, participatie, stabilisatie en het behoud van vaardigheden en het versterken van de eigen regie. Waar mogelijk wordt toegewerkt naar zelfstandig wonen met passende ondersteuning.

Maatschappelijke opvang

Maatschappelijke opvang is bedoeld voor mensen die dak- of thuisloos zijn geraakt of dit dreigen te worden. De opvang biedt tijdelijk onderdak en begeleiding, met als doel stabilisatie, herstel en het realiseren van een passende woon- en leefsituatie.

Een gezamenlijke opgave

Hoewel beschermd wonen en maatschappelijke opvang verschillende voorzieningen zijn, zijn er in de praktijk steeds meer raakvlakken tussen beide doelgroepen. Inwoners hebben ondersteuning nodig op meerdere leefgebieden. Problemen op het gebied van wonen, gezondheid, financiën, participatie en sociale relaties hangen vaak met elkaar samen.

Daarom wordt in deze regiovisie niet alleen gekeken naar afzonderlijke voorzieningen, maar vooral naar wat inwoners nodig hebben om zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen, mee te doen in de samenleving en perspectief te houden op herstel en ontwikkeling.

1.3 Proces totstandkoming regiovisie

Om te komen tot een breed gedragen regiovisie is eind 2025 een enquête gehouden onder gemeenten, zorgaanbieders, wooncorporaties, het CIMOT en andere betrokkenen. De uitkomsten van de enquête waren:

- Het woningentekort en de wachtlijsten voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn de belangrijkste uitdagingen;
- De focus moet liggen op wonen met zorg, preventie en passende ondersteuning;
- De belangrijkste thema's zijn jongeren, psychische kwetsbaarheid en samenwerking tussen de verschillende sectoren.

Vervolgens zijn in mei en juni 2026 twee kennissessies gehouden waarbij vanuit alle betrokkenen bij de beleidsterreinen beschermd wonen en maatschappelijke opvang nadere input is opgehaald op de belangrijkste thema's van de regiovisie. De opbrengst van de kennissessies is uitgewerkt in bijlage 3 en in de vier speerpunten van de regiovisie: preventie en vroegsignalering, ondersteuning thuis en in de wijk, maatwerk en integrale aanpak en vergroten van slagkracht. Tot slot is de conceptregiovisie na vaststelling door de colleges van de zes betrokken gemeenten voorgelegd aan de adviesraden van deze gemeenten.

De regiovisie beschermd wonen en maatschappelijke opvang 2027-2032 vormt de basis voor de uitvoering van deze beleidsterreinen in de centrumgemeenteregeling Almelo. De concrete uitwerking van de vier thema's van de regiovisie volgt in een uitvoeringsagenda voor de eerste twee jaar die begin 2027 door de colleges wordt vastgesteld.

1.4 Leeswijzer

De regiovisie beschrijft eerst de achtergronden en de belangrijkste ontwikkelingen binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Vervolgens wordt gekeken naar de huidige uitvoeringspraktijk en de kerncijfers van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Op basis hiervan worden de conclusies over de huidige stand van zaken getrokken en de ambities voor de komende jaren geformuleerd. Deze ambities worden uitgewerkt in de vier speerpunten voor de periode 2027-2032. Tot slot worden de governance en het financieel kader beschreven.

2. Achtergrond en ontwikkelingen

2.1 Regionale samenwerking

De centrumgemeenteregeling Almelo bestaat uit de gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden. Zij werken samen op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Almelo vervult hierbij de rol van centrumgemeente. De samenwerking is vastgelegd in de centrumgemeenteregeling, dienstverleningsovereenkomsten en bestuurlijke afspraken tussen de gemeenten.

Het Centrum Indicatiestelling Maatschappelijke Opvang Twente (CIMOT) is namens de regio belast met de toegang tot beschermd wonen en maatschappelijke opvang, het signaleren van ontwikkelingen, het verbinden van partners en het ondersteunen van de beweging naar een passend regionaal woon- en ondersteuningslandschap. Vanuit de centrumgemeente Almelo beoordeelt het

CIMOT de ondersteuningsbehoefte van inwoners en verzorgt het de toegang en toeleiding naar passende voorzieningen. Het CIMOT vervult daarmee een belangrijke rol binnen de regionale toegang en samenwerking.

Samen met zorgaanbieders, woningcorporaties, welzijnsorganisaties en andere partners werken de gemeenten aan een samenhangend en toekomstbestendig ondersteuningslandschap.

De vrouwenopvang (onderdeel van maatschappelijke opvang) wordt uitgevoerd door centrumgemeente Enschede voor de hele Twentse regio. De vrouwenopvang maakt geen onderdeel uit van deze regiovisie.

2.2 Landelijke ontwikkelingen

Van beschermd wonen naar beschermd thuis

Landelijk vindt al enkele jaren een beweging plaats van beschermd wonen naar beschermd thuis. Het uitgangspunt hierbij is dat inwoners, waar mogelijk, zelfstandig kunnen wonen met passende ondersteuning in hun eigen leefomgeving. Hierdoor kunnen zij hun sociale netwerk behouden, onderdeel blijven van hun buurt en actief deelnemen aan de samenleving.

Waar beschermd wonen ondersteuning biedt binnen een woonvoorziening, ontvangen inwoners bij beschermd thuis intensieve ondersteuning in hun eigen woning. Beschermd thuis kan zowel een alternatief zijn voor opname in een woonvoorziening als een stap in de uitstroom vanuit beschermd wonen. De benodigde ondersteuning wordt hierbij afgestemd op de individuele situatie en kan bestaan uit verschillende vormen van begeleiding en zorg.

Dakloosheid voorkomen en wonen als basis voor herstel

Het Nationaal Actieplan Dakloosheid gaat uit van de gedachte dat een stabiele woonplek de basis vormt voor herstel, participatie en bestaanszekerheid. De nadruk verschuift daarmee van opvang naar preventie, wonen en passende ondersteuning. Het actieplan is opgesteld door het Rijk in samenwerking met gemeenten, woningcorporaties, zorg- en welzijnsorganisaties en ervaringsdeskundigen. Het biedt richting aan gemeenten en samenwerkingspartners bij de verdere ontwikkeling van beschermd wonen, beschermd thuis en maatschappelijke opvang.

Wonen, zorg en ondersteuning onder druk

De druk op de woningmarkt, de groeiende vraag naar ondersteuning en de toename van complexe problematiek hebben invloed op beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Hierdoor neemt de uitdaging toe om inwoners tijdig passende ondersteuning en huisvesting te bieden.
Steeds vaker is sprake van problematiek op meerdere leefgebieden tegelijk, terwijl de beschikbaarheid van passende woningen en ondersteuning onder druk staat. Dit vraagt om een nauwe samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties om inwoners tijdig passende ondersteuning en huisvesting te kunnen bieden.

Uitstroom jongeren vanuit de jeugdzorg

Landelijk wordt ingezet op het verbeteren van de uitstroom van jongeren uit de jeugdzorg naar een passende en duurzame woonplek. Met de Wet versterking regie volkshuisvesting worden jongeren die uitstromen uit jeugdhulp met verblijf één van de groepen waarvoor gemeenten verplicht een urgentieregeling moeten opnemen. Gemeenten moeten daarnaast regionaal afspraken maken over de huisvesting van deze en andere urgente aandachtsgroepen.

De uitstroom uit de jeugdzorg leidt niet alleen tot een grotere vraag naar zelfstandige woningen. Een deel van de jongeren heeft na uitstroom nog behoefte aan begeleiding en een geleidelijke overgang naar zelfstandig wonen. Dit kan leiden tot een grotere vraag naar woonvormen waarin wonen en ondersteuning worden gecombineerd, zoals begeleid wonen, kamertraining en andere vormen van tussenvoorzieningen. Daarmee raakt de ontwikkeling ook aan het domein van beschermd wonen en maatschappelijke opvang, zeker wanneer dergelijke woon- en trainingsvormen regionaal vanuit deze voorzieningen worden georganiseerd.

De landelijke ontwikkeling vraagt daarom om een goede verbinding tussen jeugdzorg, Wmo, maatschappelijke opvang en volkshuisvesting en om regionale afstemming over de benodigde woonvormen, begeleiding en capaciteit. De precieze uitwerking van de landelijke urgentieregeling en bijbehorende regelgeving is nog in ontwikkeling.

Veranderende verantwoordelijkheden van gemeenten

Het woonplaatsbeginsel beschermd wonen, de Wet Versterking Regie Volkshuisvesting en de invoering van urgentieregelingen versterken de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor ondersteuning en huisvesting van aandachtsgroepen. Deze ontwikkelingen vragen om een blijvende samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners en sluiten aan bij bestaande regionale afspraken over de uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang.

3. Stand van zaken 2026

Op basis van de regiovisie 2022-2026 is de afgelopen jaren geïnvesteerd in een goede samenwerking met betrokken partijen, het versterken van de toegang en het monitoren van resultaten. Er staat nu een goede infrastructuur waarop verder gebouwd kan worden voor de toekomstige ambities. Gemeente Almelo is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de regio.

3.1 Stand van zaken beschermd wonen

De landelijke ontwikkelingen zoals beschreven in de vorige paragraaf zijn ook zichtbaar in de regio Almelo. Zij leiden tot een toenemende druk op ondersteuning, huisvesting en door- en uitstroom binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Deze ontwikkelingen vormen een belangrijke basis voor de opgaven en keuzes in deze regiovisie.

Kenmerken van de doelgroep beschermd wonen

Zoals beschreven bij de landelijke ontwikkelingen zien we ook in de regio Almelo dat inwoners die een beroep doen op beschermd wonen steeds vaker ondersteuning nodig hebben op meerdere leefgebieden tegelijk. Dit vraagt om ondersteuning die aansluit bij de diversiteit van de doelgroep en de samenhang tussen verschillende levensdomeinen. Naast psychische of psychosociale problematiek spelen regelmatig ook vraagstukken rondom wonen, inkomen, schulden, gezondheid, verslaving, dagbesteding en sociale relaties. Deze factoren beïnvloeden elkaar en vragen om een integrale aanpak. Waar beschermd wonen vroeger vaker werd ingezet voor een relatief afgebakende ondersteuningsvraag, is tegenwoordig sprake van een grotere diversiteit binnen de doelgroep. Hierdoor wordt samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners steeds belangrijker om passende ondersteuning te bieden.

Jongvolwassenen vragen om passende ondersteuning

Een opvallende ontwikkeling binnen beschermd wonen is de groei van het aantal jongvolwassenen dat ondersteuning nodig heeft. Deze inwoners bevinden zich vaak in een levensfase waarin zij de stap zetten naar zelfstandig wonen, het afronden van onderwijs, het vinden van werk of

dagbesteding en het opbouwen van een sociaal netwerk. Bij deze groep is regelmatig sprake van een combinatie van psychische kwetsbaarheid, traumatische ervaringen, problemen in het gezin van herkomst, schulden of een beperkt sociaal netwerk. Ook de overgang van jeugdhulp naar volwassenenzorg is voor veel jongeren een kwetsbaar moment. Dit vraagt om ondersteuning die aansluit bij hun levensfase en ontwikkelingsmogelijkheden.

Herstel en eigen regie als uitgangspunt

Ondanks de verschillen binnen de doelgroep staat voor alle cliënten één doel centraal: het zo zelfstandig mogelijk vormgeven van hun leven. Beschermd wonen biedt niet alleen veiligheid en begeleiding, maar ondersteunt inwoners ook bij herstel en maatschappelijke participatie.
Herstel betekent daarbij meer dan het verminderen of stabiliseren van klachten. Het gaat ook om het hervinden van regie, het ontwikkelen van talenten, het opbouwen van sociale contacten en het deelnemen aan de samenleving. Waar mogelijk wordt gewerkt aan zelfstandigheid en uitstroom naar een passende woonvorm.

Doorstroom, uitstroom en wonen in de wijk en dorpen

Om de doorstroom, uitstroom en wonen in de wijk en dorpen te ondersteunen zet de centrumgemeenteregeling Almelo in op passende woonvormen, zoals geclusterde woonvormen, beschermd wonen op afstand in de wijk en dorpen en zelfstandig wonen met ambulante begeleiding. Hiermee wordt gewerkt aan herstel, participatie en het versterken van de eigen regie van inwoners. Het CIMOT, de gemeenten, de woningcorporaties en zorgaanbieders werken samen om voldoende uitstroommogelijkheden te realiseren. Daarbij staat een zachte landing in de wijk centraal, zodat inwoners duurzaam zelfstandig kunnen wonen. Wettelijk is bepaald dat uitstroom vanuit beschermd wonen behoort tot de groep urgent woningzoekenden.

Conclusies en opgaven

De ontwikkelingen binnen beschermd wonen laten zien dat de ondersteuningsvragen steeds complexer worden en inwoners vaker te maken hebben met problemen op meerdere leefgebieden. Tegelijkertijd neemt het aantal jongvolwassenen met een ondersteuningsvraag toe en groeit de behoefte aan ondersteuning in de eigen leefomgeving. Daarnaast staat de uitstroom naar zelfstandig wonen onder druk door de beperkte beschikbaarheid van passende woningen. Hierdoor wordt een goede samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners steeds belangrijker.

Deze ontwikkelingen leiden tot een aantal belangrijke regionale opgaven voor de komende jaren:

- Passende ondersteuning voor inwoners met complexe problematiek;
- Een passend aanbod voor jongvolwassenen;
- Bevorderen van door- en uitstroom;
- Meer mogelijkheden voor wonen in de wijk;
- Doorontwikkeling van beschermd thuis;
- Een duurzame verbinding tussen wonen, zorg, ondersteuning en participatie.

Deze ontwikkelingen vragen om een flexibel en toekomstbestendig ondersteuningslandschap, waarin wonen, zorg, begeleiding en participatie nauw met elkaar verbonden zijn. Zij vormen daarmee een belangrijke basis voor de speerpunten van deze regiovisie.
Een overzicht van de inrichting van Beschermd Wonen in centrumgemeenteregeling Almelo, inclusief toegang, ondersteuningsvormen en ondersteuningsintensiteiten, is opgenomen in bijlage 1.

3.2 Stand van zaken maatschappelijke opvang

De druk op de opvang neemt toe. Het aantal aanvragen voor maatschappelijke opvang is in de afgelopen jaren merkbaar gestegen. Waar voorheen geen sprake was van een volledige bezetting van bijvoorbeeld de 24-uurs opvang, hebben cliënten nu te maken met een wachtlijst van enkele maanden tot een jaar. Het is zorgelijk hoeveel mensen een beroep moeten doen op deze voorzieningen. Tegelijkertijd neemt de zorgvraag per cliënt toe in zwaarte en complexiteit. In de praktijk is vooral een toename zichtbaar van psychische problemen, al dan niet in combinatie met verslaving of een licht verstandelijke beperking. Ondanks de samenwerking met en bemiddeling van het Transferpunt Wonen Twente, is de doorlooptijd in de opvang langer vanwege het beperkte aanbod van passende huisvesting. Deze ontwikkelingen vormen een belangrijke basis voor de opgaven en keuzes die in deze regiovisie worden beschreven.

Kenmerken van de doelgroep maatschappelijke opvang

De doelgroep van maatschappelijke opvang bestaat uit mensen die door een combinatie van problemen tijdelijk of langdurig niet zelfstandig kunnen wonen en functioneren. Vaak is sprake van meervoudige problematiek op het gebied van huisvesting, psychische gezondheid, verslaving, financiën, sociale relaties en participatie. Kenmerkend voor deze doelgroep zijn dak- en thuisloosheid, schuldenproblematiek, een beperkt sociaal netwerk, psychische kwetsbaarheid en een afstand tot werk of dagbesteding. Daarnaast heeft een deel van de cliënten te maken met een licht verstandelijke beperking, lichamelijke gezondheidsproblemen of ingrijpende levensgebeurtenissen zoals huiselijk geweld, scheiding of verlies van inkomen.

De doelgroep is divers, maar wordt gekenmerkt door een behoefte aan integrale ondersteuning gericht op herstel, bestaanszekerheid, passende huisvesting, maatschappelijke participatie en het versterken van zelfredzaamheid en eigen regie.

Trends en opgaven binnen de opvang

In- door en uitstroom

De maatschappelijke opvang staat onder druk door een toenemende verblijfsduur van cliënten en beperkte uitstroommogelijkheden. Voorzieningen die oorspronkelijk bedoeld zijn als tijdelijke opvang worden steeds vaker langdurig gebruikt, onder andere doordat passende vervolghuisvesting ontbreekt. Hierdoor ontstaat een gebrek aan doorstroming binnen zowel de nachtopvang als de 24-uursopvang. Een belangrijke oorzaak hiervan is het tekort aan betaalbare -en passende huisvesting. Hierdoor verblijven cliënten langer in opvangvoorzieningen dan wenselijk, terwijl zij vaak toe zijn aan een volgende stap in hun herstelproces. Dit belemmert niet alleen de uitstroom, maar kan ook het herstel en perspectief op zelfstandigheid negatief beïnvloeden. Wettelijk is bepaald dat uitstroom vanuit de maatschappelijke opvang behoort tot de groep urgent woningzoekenden.

Diversiteit aan woonvormen

Daarnaast is er behoefte aan meer diversiteit in woon- en ondersteuningsvormen. Een breder aanbod van (tussen)voorzieningen en flexibele woonconcepten kan beter aansluiten bij de uiteenlopende ondersteuningsbehoeften van cliënten en bijdragen aan een betere doorstroom.

Integrale aanpak

De opgaven binnen de maatschappelijke opvang raken meerdere terreinen binnen het sociaal domein. Duurzaam herstel vraagt om een integrale aanpak waarin wonen, zorg, werk en inkomen, schuldhulpverlening en welzijn nauw met elkaar verbonden zijn. Financiële problemen zijn bijvoorbeeld een belangrijke oorzaak van instroom in de maatschappelijke opvang. Vroegtijdige

ondersteuning bij schulden kan opvang voorkomen. Alleen door domein overstijgende samenwerking kan worden gewerkt aan bestaanszekerheid, participatie en een passende woonplek voor inwoners die gebruikmaken van de maatschappelijke opvang.

Uitwisseling van expertise
De samenwerking tussen de betrokken organisaties heeft zich de afgelopen jaren versterkt, maar verdere ontwikkeling blijft noodzakelijk. Meer uitwisseling van expertise en een gezamenlijke verantwoordelijkheid kunnen de kwaliteit en effectiviteit van het aanbod vergroten.

Inzet ervaringsdeskundigen
De ervaringen van inwoners en ervaringsdeskundigen leveren waardevolle inzichten op voor de verdere ontwikkeling van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De verdere uitwerking van ervaringsdeskundigheid krijgt een plek binnen het speerpunt 'Vergroten van slagkracht' in hoofdstuk 6.4 onder het kopje 'kwaliteit, innovatie en ervaringsdeskundigheid'.

Conclusies en opgaven

De ontwikkelingen binnen de maatschappelijke opvang laten zien dat de druk op de voorzieningen de afgelopen jaren is toegenomen. Het aantal aanvragen stijgt, de verblijfsduur van cliënten neemt toe en de ondersteuningsvragen worden steeds complexer. Tegelijkertijd staat de uitstroom onder druk door een tekort aan betaalbare en passende woningen, waardoor opvangvoorzieningen vaker langdurig worden gebruikt terwijl deze bedoeld zijn als tijdelijke voorziening.

Daarnaast laat de praktijk zien dat dak- en thuisloosheid nauw samenhangt met vraagstukken rondom wonen, gezondheid, inkomen en participatie. Een duurzame oplossing vraagt om een integrale aanpak en intensieve samenwerking tussen gemeenten, maatschappelijke organisaties, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners. Daarbij neemt ook het belang van ervaringsdeskundigheid toe, zowel bij beleidsontwikkeling als in de uitvoering.

Deze ontwikkelingen leiden tot een aantal belangrijke regionale opgaven voor de komende jaren:

- Versterken van preventie en vroegsignalering om dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk te voorkomen;
- Bevorderen van uitstroom binnen de maatschappelijke opvang;
- Vergroten van de beschikbaarheid van betaalbare en passende huisvesting;
- Ontwikkelen van een divers en flexibel aanbod aan woon- en ondersteuningsvormen;
- Versterken van de integrale samenwerking tussen wonen, zorg, werk & inkomen, schuldhulpverlening, participatie en welzijn;
- Bevorderen van kennisdeling, expertise-uitwisseling en gezamenlijke verantwoordelijkheid tussen betrokken partners;
- Structureel inzetten en versterken van ervaringsdeskundigheid binnen beleid en uitvoering.

Deze ontwikkelingen vragen om een samenhangend en toekomstbestendig opvang- en ondersteuningslandschap waarin preventie, bestaanszekerheid, passende huisvesting en participatie centraal staan. Zij vormen daarmee een belangrijke basis voor de speerpunten van deze regiovisie.

4. De regio in cijfers

Om een goed beeld te krijgen van de uitvoering van beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden hier een aantal kerncijfers weergegeven. Inzicht hierin helpt om een beeld te krijgen bij de uitdagingen voor de komende periode.

4.1 Data beschermd wonen

De cijfers over beschermd wonen laten vanaf medio 2025 een stijging zien van het aantal cliënten en de uitgaven. Binnen beschermd wonen was jaren sprake van een wachtlijst, terwijl er in de afgelopen jaren structureel middelen overbleven. Omdat er ook meer aanvragen voor beschermd wonen binnenkwamen is de wachtlijst constant gebleven, maar zijn er wel meer cliënten in zorg. Er staan medio 2026 ongeveer 70 cliënten op de wachtlijst.

Onderstaande grafieken geven inzicht in de ontwikkeling van het aantal cliënten beschermd wonen en de uitgaven.

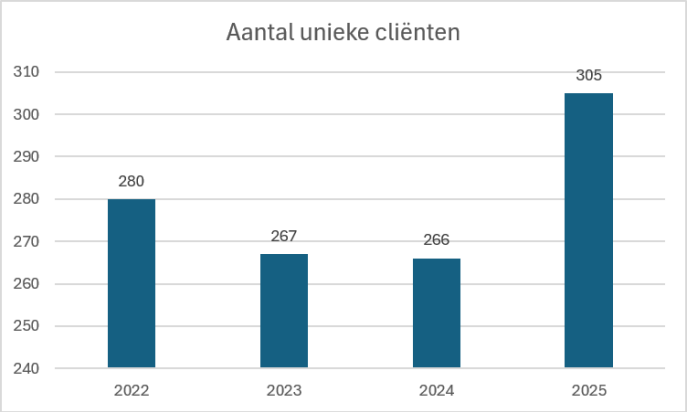

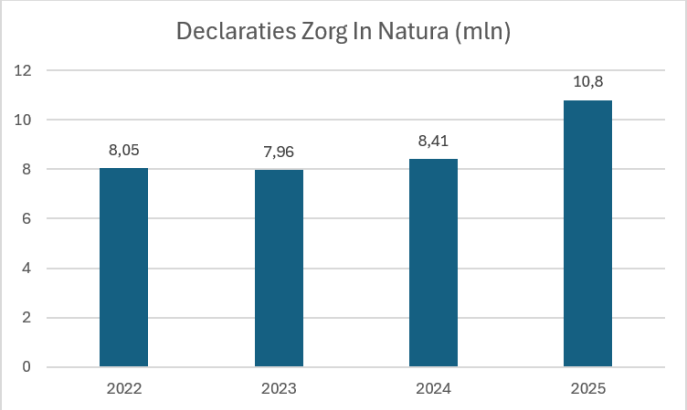

Wat verder opvalt is dat jongeren binnen beschermd wonen de grootste groep vormen. Ongeveer 45% is 18 tot 23 jaar en 30% bevindt zich in de categorie 24 tot 30 jaar. Onderstaande grafiek laat het aandeel van jongeren bij beschermd wonen zien.

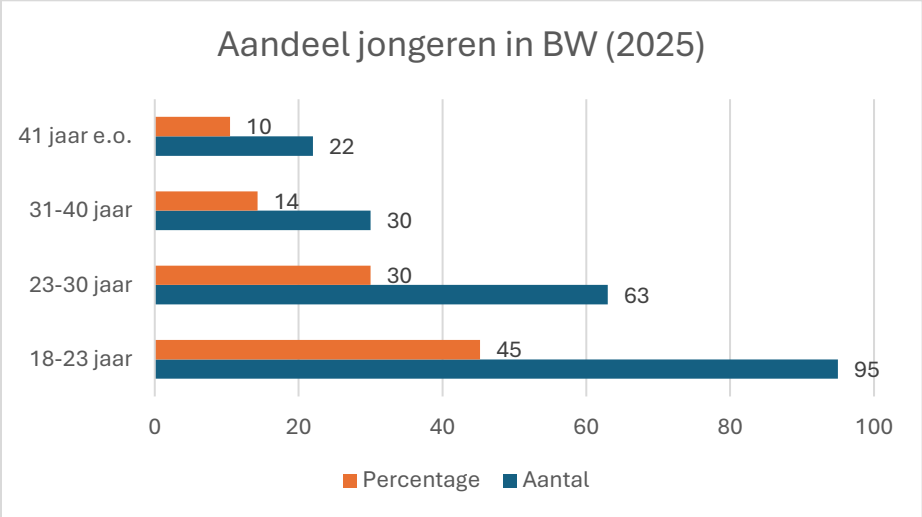

Andere opvallende trends binnen beschermd wonen zijn dat de zwaarte van de indicaties toeneemt en dat cliënten langer in zorg blijven.

4.2 Data maatschappelijke opvang

Het gebruik van de voorzieningen voor maatschappelijke opvang is over de jaren redelijk constant. In onderstaande grafiek staan de aantallen deelnemers over 2025. Hoewel de maatschappelijke opvangvoorzieningen bedoeld zijn voor tijdelijke ondersteuning, maken veel deelnemers langdurig gebruik van deze voorzieningen. Hierdoor zijn er ook wachtlijsten voor deze voorzieningen.

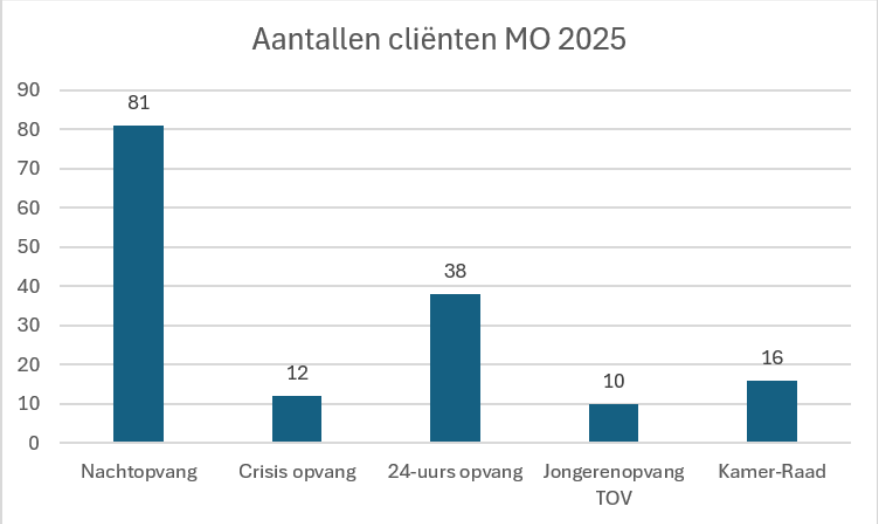

Om beter inzicht te krijgen in de omvang van de doelgroep voor maatschappelijke opvang, wordt de komende jaren nader onderzoek uitgevoerd.

5. Conclusies en ambities 2027-2032

Beschermd wonen en maatschappelijke opvang zijn volop in beweging. De ambitie is dat inwoners zo lang mogelijk zelfstandig kunnen wonen en naar vermogen kunnen deelnemen aan de samenleving. Tegelijkertijd is er een groep inwoners die tijdelijk of langdurig ondersteuning nodig heeft. De ondersteuningsvragen worden complexer en de druk op de woningmarkt belemmert de doorstroom vanuit beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Vooral voor inwoners met een complexe of zeer complexe ondersteuningsvraag ontbreekt nog voldoende passend aanbod in de regio.

Medio 2026 is een stevige basis aanwezig voor verdere ontwikkeling. De samenwerking tussen gemeenten, het CIMOT, woningcorporaties, zorgaanbieders en andere partners is de afgelopen jaren versterkt. Hierdoor beschikt de regio over een regionale uitvoeringspraktijk waarop de ambities voor de periode 2027-2032 kunnen worden voortgebouwd.

In 2032 beschikt de regio over een samenhangend en toekomstbestendig ondersteuningslandschap voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Waar mogelijk worden problemen vroegtijdig gesignaleerd en ontvangen inwoners ondersteuning in hun eigen leefomgeving. Verblijf in een voorziening blijft beschikbaar voor inwoners die dit nodig hebben, maar het uitgangspunt is dat iedere inwoner perspectief houdt op herstel, passende huisvesting en maatschappelijke participatie. Door een sterke samenwerking tussen gemeenten en partners ontstaat meer samenhang tussen wonen, zorg en ondersteuning en wordt actief gestuurd op instroom, doorstroom en uitstroom.

Voor de periode 2027-2032 werkt centrumgemeenteregeling Almelo specifiek aan de volgende ambities:

1. Grip op wachtlijsten: zowel voor beschermd wonen als maatschappelijke opvang is inzichtelijk hoeveel inwoners op ondersteuning wachten en is de wachttijd beperkt. Daarbij wordt er gestreefd naar een zo laag mogelijke wachtlijst.
2. Actieve sturing op instroom, doorstroom en uitstroom: Inwoners maken niet onnodig lang gebruik van voorzieningen. We sturen actief op het voorkomen van instroom, het bevorderen van doorstroom en het realiseren van duurzame uitstroom. Samen met onze partners volgen we casuïstiek en ontwikkelingen, zodat knelpunten tijdig worden gesignaleerd en aangepakt.
3. Gerichte sturing op het beschikbare aanbod: door een groot deel van het ondersteuningsaanbod regionaal in te kopen, wordt gestuurd op een voldoende, kwalitatief goed en toekomstbestendig aanbod dat aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van inwoners

Een belangrijke randvoorwaarde bij het bereiken van deze ambities is dat dit binnen de beschikbare budgetten gerealiseerd moet worden. De middelen voor beschermd wonen en maatschappelijke ontwikkeling worden daarbij in samenhang bezien.

Om deze ambities te realiseren zijn in het volgende hoofdstuk vier speerpunten uitgewerkt.

6. Speerpunten 2027-2032

De ontwikkelingen die in de voorgaande hoofdstukken zijn beschreven, vormen de basis voor de opgaven waar de regio de komende jaren voor staat. Samen met inwoners en partners wordt gewerkt aan een toegankelijk en toekomstbestendig stelsel voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang, waarin herstel, participatie en zo zelfstandig mogelijk wonen centraal staan.

Met deze regiovisie wordt richting gegeven aan de ontwikkeling van beschermd wonen en maatschappelijke opvang in de periode 2027-2032. De vier speerpunten die hierna volgen vormen samen de strategische koers voor de komende jaren. Zij beschrijven de gewenste ontwikkeling richting 2032 en geven houvast voor verdere beleidsontwikkeling, samenwerking en uitvoering. Herstel, eigen regie, participatie en ervaringsdeskundigheid vormen daarbij de rode draad. Het uitgangspunt is dat iedere inwoner, ongeacht kwetsbaarheid of ondersteuningsvraag, perspectief houdt op herstel en een betekenisvolle plek in de samenleving.

De concrete uitwerking van deze ambities vindt plaats in een uitvoeringsagenda, waarin doelen, activiteiten en resultaten voor de komende jaren nader worden uitgewerkt.

6.1 Preventie en vroegsignalering

Problemen eerder signaleren en voorkomen

De regio zet sterker in op preventie en vroegsignalering. Door kwetsbaarheid en risico's eerder te herkennen, kunnen partners sneller passende ondersteuning bieden en voorkomen dat problemen verergeren. Dit vraagt om een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten, zorg- en welzijnsorganisaties, woningcorporaties, onderwijs en andere maatschappelijke partners.

Beschermd Wonen

Voor beschermd wonen betekent dit dat inwoners eerder passende ondersteuning ontvangen, zodat instroom in beschermd wonen waar mogelijk wordt voorkomen. De regio onderzoekt hoe adviesrapportages, overbruggingszorg en laagdrempelige ondersteuning in de wijk en dorpen kunnen bijdragen aan tijdige beoordeling, kortere wachttijden en het voorkomen van escalatie. Daarnaast krijgt de overgang van jeugd naar volwassenheid nadrukkelijk aandacht, zodat jongeren niet tussen verschillende wettelijke kaders of ondersteuningsvormen tussen wal en schip raken. Door tijdig passende ondersteuning te bieden, wordt voorkomen dat problemen zich opstapelen en jongeren onnodig afhankelijk worden van zwaardere vormen van zorg en ondersteuning.

Maatschappelijke Opvang

Voor de maatschappelijke opvang ligt de nadruk op het voorkomen van dak- en thuisloosheid. Woonproblemen, schuldenproblematiek en andere risicofactoren worden zo vroeg mogelijk gesignaleerd, zodat inwoners tijdig passende ondersteuning kunnen ontvangen. Daarbij is bijzondere aandacht nodig voor inwoners die zorg mijden of moeilijk bereikbaar zijn, zodat ook zij ondersteuning krijgen voordat problemen verder escaleren. Preventie, outreachend werken en een goede samenwerking tussen wonen, zorg, inkomen en welzijn dragen bij aan het voorkomen van huisuitzettingen, verlies van woonruimte en afhankelijkheid van opvangvoorzieningen.

Waar willen we staan in 2032?

In 2032 is preventie en vroegsignalering een vanzelfsprekend onderdeel van de ondersteuning aan kwetsbare inwoners. Partners werken nauw samen om signalen van kwetsbaarheid vroegtijdig te herkennen en passende ondersteuning tijdig in te zetten. Inwoners kunnen rekenen op ondersteuning dichtbij huis, soepele overgangen tussen levensfasen en ondersteuningsvormen.

Hierdoor behouden meer inwoners regie over hun eigen leven, worden problemen waar mogelijk voorkomen of vroegtijdig aangepakt en neemt de afhankelijkheid van zwaardere vormen van ondersteuning af.

6.2 Ondersteuning thuis en in de wijk en dorp

Zo zelfstandig mogelijk wonen en meedoen

Iedere inwoner moet, ongeacht kwetsbaarheid, zo veel mogelijk onderdeel kunnen zijn van de samenleving. Een eigen thuis, een betekenisvol netwerk en de mogelijkheid om mee te doen vormen belangrijke voorwaarden voor herstel, ontwikkeling en kwaliteit van leven. Waar mogelijk ontvangen inwoners ondersteuning in hun eigen leefomgeving; waar nodig blijven passende woon- en verblijfsvoorzieningen beschikbaar.

Tegelijkertijd is sprake van een grote opgave. De vraag naar ondersteuning groeit, terwijl passende woningen schaars zijn en de uitstroom uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang onder druk staat. Hierdoor verblijven inwoners soms langer in een voorziening dan noodzakelijk is. De komende jaren ligt de focus op een betere verbinding tussen wonen, zorg, begeleiding en participatie. Niet de voorziening staat centraal, maar wat een inwoner nodig heeft om zo zelfstandig mogelijk te kunnen wonen en leven.

Beschermd Wonen

Voor beschermd wonen betekent dit dat de beweging naar beschermd thuis verder wordt versterkt. Waar mogelijk ontvangen inwoners ondersteuning in hun eigen woonomgeving, met begeleiding die aansluit bij hun mogelijkheden en behoeften. Tegelijkertijd blijft verblijf voor een deel van de doelgroep noodzakelijk. Daarom wordt ingezet op een woonlandschap dat beter aansluit bij verschillende ondersteuningsbehoeften en dat inwoners ondersteunt bij de overgang naar een zo zelfstandig mogelijke woon- en leefsituatie.

Om de uitstroom vanuit beschermd wonen te bevorderen, ligt de nadruk op passende vervolghuisvesting, goede begeleiding en een nauwe samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en woningcorporaties. Dit vraagt van alle regiogemeenten een actieve bijdrage aan het realiseren van passende woonmogelijkheden en het ondersteunen van doorstroom binnen de eigen gemeente. Daarmee worden de mogelijkheden vergroot voor inwoners om stappen te zetten richting een zelfstandige woon- en leefsituatie, zonder dat ondersteuning abrupt wegvalt.

Maatschappelijke Opvang

Voor maatschappelijke opvang ligt de nadruk op het realiseren van duurzame uitstroom. Een stabiele woonplek vormt de basis voor herstel op andere leefgebieden. Daarom ligt de focus op het vergroten van de beschikbaarheid van passende huisvesting, het versterken van begeleiding bij uitstroom en het wegnemen van belemmeringen die (zelfstandig) wonen in de weg staan. Daarbij wordt waar mogelijk aangesloten bij het uitgangspunt dat een stabiele woon- en leefsituatie een belangrijke voorwaarde vormt voor herstel op andere leefgebieden. Daarnaast wordt de samenhang tussen opvang, wonen, zorg en ondersteuning versterkt, zodat inwoners na uitstroom niet opnieuw tussen wal en schip raken. Investeringen in een duurzaam woonperspectief en passende begeleiding dragen bij aan het voorkomen van hernieuwde afhankelijkheid van opvangvoorzieningen.

Regionale samenwerking rondom wonen en uitstroom

De opgave rondom wonen en uitstroom stopt niet bij de grenzen van de regio. Daarom blijft de Twentebrede samenwerking rondom door- en uitstroom vanuit beschermd wonen en maatschappelijke opvang van groot belang. In Twente werken gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders samen aan de door- en uitstroom van inwoners uit beschermd wonen en

maatschappelijke opvang. Binnen deze samenwerking worden inwoners die kunnen uitstromen actief begeleid naar passende huisvesting en vindt afstemming plaats over beschikbare woonruimte, woonbegeleiding en een duurzame landing in de wijk en dorpen. De regionale samenwerking draagt bij aan een evenwichtige verdeling van de opgave binnen Twente en vergroot de kansen op tijdige en passende uitstroom voor inwoners. Door gezamenlijk te werken aan passende huisvesting, kennisuitwisseling en afstemming tussen gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders, worden de kansen op duurzame uitstroom vergroot en kunnen de beschikbare woonvoorzieningen beter worden benut. Gemeenten zoeken daarbij nadrukkelijk de verbinding met het woon- en ruimtelijk domein, zodat de opgaven rondom beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden meegenomen in woonzorgvisies, prestatieafspraken en woningbouwontwikkelingen.

De ervaringen en resultaten die de afgelopen jaren zijn opgebouwd vormen daarbij een belangrijke basis voor verdere doorontwikkeling in de komende periode. Ook de Wet versterking regie volkshuisvesting benadrukt het belang van voldoende passende woningen voor inwoners die uitstromen uit beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Door wonen, zorg en ondersteuning in samenhang te benaderen, worden de mogelijkheden voor herstel, uitstroom, participatie en zelfstandig wonen vergroot.

Waar willen we staan in 2032?
In 2032 wonen meer inwoners zelfstandig en nemen zij naar vermogen deel aan de samenleving. Ondersteuning wordt zoveel mogelijk dichtbij huis georganiseerd en inwoners ervaren een soepele overgang tussen wonen, zorg en begeleiding. Door de sterke samenwerking tussen gemeenten, woningcorporaties, zorgaanbieders en andere maatschappelijke partners beschikken inwoners over passende woonvormen en een duurzaam perspectief op herstel, doorstroom en participatie.

6.3 Maatwerk en integrale aanpak

De inwoner centraal, niet het systeem
De ondersteuningsvragen van inwoners worden diverser en complexer. Veel inwoners hebben gelijktijdig te maken met problemen op het gebied van wonen, psychische gezondheid, financiën, veiligheid of participatie. Deze vraagstukken hangen met elkaar samen en vragen om een aanpak die verder gaat dan één organisatie, regeling of vorm van ondersteuning. De regio biedt ondersteuning die aansluit bij de situatie, mogelijkheden en doelen van inwoners. Niet het systeem staat centraal, maar wat nodig is om inwoners perspectief, stabiliteit en herstel te bieden. Dat vraagt om maatwerk, domein overstijgende samenwerking en duidelijke regie rondom de inwoner.

Beschermd Wonen
Voor Beschermd Wonen betekent dit dat ruimte blijft bestaan voor inwoners met een complexe of langdurige ondersteuningsvraag, terwijl ondersteuning tegelijkertijd gericht blijft op herstel en ontwikkeling. Niet iedere inwoner kan zelfstandig wonen, ook niet met intensieve ambulante ondersteuning. Voor deze groep blijft de beschikbaarheid van passende woon- en ondersteuningsvormen een belangrijk aandachtspunt.

Daarnaast vragen specifieke doelgroepen steeds nadrukkelijker om maatwerk. Dit geldt onder andere voor jongvolwassenen die de overstap maken naar volwassenheid, inwoners met een licht verstandelijke beperking, mensen met een combinatie van psychische en verslavingsproblematiek en inwoners met meervoudige problematiek. Voor deze groepen is niet altijd direct een passend aanbod beschikbaar. De komende jaren wordt ingezet op een zorglandschap dat beter aansluit bij de diversiteit en complexiteit van de ondersteuningsvragen binnen Beschermd Wonen.

Dit vraagt om het verder versterken van de samenwerking tussen gemeenten, zorgaanbieders en andere betrokken partners, zodat expertise beter wordt benut en inwoners sneller passende ondersteuning ontvangen. De regio sluit waar mogelijk aan bij het sociale netwerk van inwoners en versterkt de verbinding met de eigen omgeving, omdat herstel en participatie niet uitsluitend plaatsvinden binnen professionele ondersteuning. Daarbij wordt steeds gekeken welke vorm van ondersteuning het beste aansluit bij de behoefte van de inwoner. Waar lichtere vormen van ondersteuning passend zijn, krijgen deze de voorkeur. Waar verblijf noodzakelijk blijft, blijft een passend en toekomstbestendig aanbod beschikbaar.

Maatschappelijke Opvang

Voor maatschappelijke opvang betekent dit dat dak- en thuisloosheid niet alleen wordt benaderd als een huisvestingsvraagstuk, maar als een samenhangend vraagstuk waarbij wonen, inkomen, gezondheid, verslaving, daginvulling, en sociale relaties elkaar beïnvloeden. Een duurzame oplossing ontstaat pas wanneer op meerdere leefgebieden gelijktijdig wordt gewerkt aan herstel en stabiliteit. Dit vraagt om een integrale aanpak waarbij verschillende partijen rondom de inwoner samenwerken vanuit één gezamenlijke opgave. Door ondersteuning beter op elkaar af te stemmen, neemt de kans op duurzaam herstel en duurzame uitstroom uit de opvang toe. Daarbij is ruimte nodig voor maatwerk wanneer reguliere voorzieningen onvoldoende aansluiten op de ondersteuningsvraag van inwoners.

Ook binnen de maatschappelijke opvang neemt de diversiteit en complexiteit van ondersteuningsvragen toe. Daarom wordt de samenwerking tussen zorg, wonen, inkomen en participatie verder versterkt, zodat inwoners niet tussen verschillende regelingen of organisaties vastlopen. Waar nodig wordt ruimte geboden voor innovatieve en passende oplossingen die aansluiten bij de situatie van de inwoner en bijdragen aan duurzaam herstel en maatschappelijke deelname.

Waar willen we staan in 2032?

In 2032 ontvangen inwoners ondersteuning die aansluit bij hun persoonlijke situatie, mogelijkheden en herstelproces. Professionals en organisaties werken vanuit één gezamenlijk perspectief rondom de inwoner, waardoor ondersteuning beter op elkaar aansluit en domein overstijgend wordt georganiseerd. Voor inwoners met complexe, meervoudige of langdurige ondersteuningsvragen is passend aanbod beschikbaar en kunnen inwoners rekenen op maatwerk wanneer standaardoplossingen onvoldoende aansluiten. Hierdoor ervaren meer inwoners regie over hun eigen leven en kunnen zij naar vermogen deelnemen aan de samenleving.

6.4 Vergroten van slagkracht

Samenwerken, leren en sturen op resultaten

De maatschappelijke opgaven binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang worden complexer. De vraag naar ondersteuning neemt toe, de druk op de woningmarkt blijft groot en ontwikkelingen in zorg, wetgeving en financiering volgen elkaar snel op. Om hierop in te spelen is sterke regionale samenwerking nodig.

Maatschappelijke resultaten ontstaan door gezamenlijke verantwoordelijkheid. Gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties, welzijnsorganisaties, ervaringsdeskundigen en andere partners dragen vanuit hun eigen rol bij aan een samenhangend ondersteuningslandschap. Door kennis, expertise en middelen te bundelen vergroot de regio haar slagkracht.

Regionale samenwerking

De komende jaren wordt verder voortgebouwd op de regionale samenwerking die de afgelopen jaren is ontwikkeld. Daarbij wordt de verbinding tussen gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere maatschappelijke partners verder versterkt. Gezamenlijk eigenaarschap en gedeelde verantwoordelijkheid vormen belangrijke uitgangspunten voor de toegankelijkheid, kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid van ondersteuning.

Een goede samenwerking vraagt niet alleen om duidelijke afspraken, maar ook om een efficiënte organisatie van toegang en ondersteuning. Daarom wordt gewerkt aan een goede afstemming tussen gemeenten, zorgaanbieders en ketenpartners, zodat inwoners sneller de ondersteuning ontvangen die past bij hun situatie. Door processen en werkwijzen beter op elkaar af te stemmen, wordt beschikbare capaciteit effectiever benut, worden onnodige vertragingen voorkomen en kunnen knelpunten in de keten eerder worden gesignaleerd en aangepakt.

Ook wordt ingezet op een betere verbinding tussen verschillende leefdomeinen en wettelijke kaders. Dit vraagt onder meer om een goede afstemming tussen jeugd en volwassenheid, tussen lokale en regionale voorzieningen en tussen zorg, wonen, participatie en bestaanszekerheid. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan het verminderen van onnodige versnippering in werkwijzen, processen en samenwerking. Waar mogelijk wordt gestreefd naar meer samenhang en eenduidigheid, zodat inwoners en professionals minder worden geconfronteerd met verschillen tussen organisaties, regelingen en werkwijzen.

Sturing, monitoring en leren

Om goed te kunnen sturen is betrouwbare informatie onmisbaar. Daarom investeert de regio in monitoring, dashboarding en datagedreven werken. Door beter inzicht te krijgen in ontwikkelingen rondom instroom, wachttijden, doorstroom, uitstroom, herstel en cliëntbewegingen ontstaat meer ruimte om tijdig te anticiperen op knelpunten en gerichter te sturen op resultaten. Gegevens vormen daarbij geen doel op zich. Informatie ondersteunt het tijdig signaleren van ontwikkelingen, het leren van ervaringen en het continu verbeteren van de kwaliteit van ondersteuning. Door kennis actief te delen wordt de gezamenlijke leerkracht versterkt. Daarbij richt de regio zich niet alleen op beschikbare ondersteuning, maar ook op de toegankelijkheid, doorstroom en effectiviteit van het zorg- en ondersteuningslandschap.

Organisatiekracht en uitvoeringsvermogen

Een toekomstbestendig ondersteuningslandschap vraagt niet alleen om passende voorzieningen, maar ook om voldoende organisatiekracht. Daarom wordt in de uitvoeringsagenda onderzocht welke capaciteit, expertise en rollen nodig zijn om de ambities uit deze regiovisie daadwerkelijk te realiseren en nieuwe ontwikkelingen tijdig op te pakken.

Kwaliteit, innovatie en ervaringsdeskundigheid

Inwoners moeten kunnen vertrouwen op veilige, passende en kwalitatief goede ondersteuning. Daarom blijven kwaliteit, toezicht en rechtmatigheid nadrukkelijk aandacht vragen. Dit vraagt om heldere kwaliteitsnormen, goed toezicht en een gezamenlijke aanpak van ongewenste ontwikkelingen zoals zorgcriminaliteit en oneigenlijk gebruik van middelen. Tegelijkertijd blijft ruimte bestaan voor innovatie en ontwikkeling. Nieuwe maatschappelijke vraagstukken vragen om nieuwe oplossingen. Daarom worden experimenten, pilots en vernieuwende werkwijzen gestimuleerd die bijdragen aan betere ondersteuning voor inwoners. Succesvolle initiatieven worden waar mogelijk duurzaam verankerd binnen de regionale aanpak.

De ervaringen van inwoners en ervaringsdeskundigen helpen om beleid, uitvoering en ondersteuning beter te laten aansluiten op wat inwoners nodig hebben. De regio blijft partners, professionals,

inwoners en ervaringsdeskundigen actief betrekken bij monitoring, evaluatie en de verdere ontwikkeling van voorzieningen.

Waar willen we staan in 2032?

In 2032 werken gemeenten, zorgaanbieders, woningcorporaties en andere partners vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid aan een samenhangend en toekomstbestendig zorg- en ondersteuningslandschap. Besluitvorming vindt plaats op basis van betrouwbare inzichten, praktijkervaringen en een gezamenlijke ambitie. Kwaliteit, innovatie en ervaringsdeskundigheid zijn stevig verankerd in beleid en uitvoering. Hierdoor beschikt de regio over voldoende slagkracht om ook in de toekomst inwoners tijdig passende ondersteuning te bieden en in te spelen op nieuwe maatschappelijke uitdagingen.

7. Governance

Samen werken aan een sterke regionale samenwerking

De gemeenten Almelo, Hellendoorn, Rijssen-Holten, Tubbergen, Twenterand en Wierden werken binnen de centrumgemeenteregeling Almelo samen op het gebied van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Om de ambities uit deze regiovisie te realiseren, werken gemeenten en partners binnen de afgesproken regionale governance-structuur.

De governance ondersteunt de regionale samenwerking en maakt gezamenlijke sturing op maatschappelijke opgaven mogelijk. De samenwerking is vastgelegd in de centrumgemeenteregeling, dienstverleningsovereenkomsten en aanvullende regionale afspraken. Gedurende de looptijd van deze regiovisie wordt beoordeeld of deze afspraken nog aansluiten bij maatschappelijke en landelijke ontwikkelingen en bij de regionale opgaven. Waar nodig worden afspraken geactualiseerd.

Rollen en verantwoordelijkheden

Binnen de regionale samenwerking heeft iedere partner een eigen verantwoordelijkheid.
De gemeenten zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de beleidsmatige koers en de uitvoering van de afspraken uit deze regiovisie. Daarbij werken zij nauw samen aan regionale vraagstukken die niet binnen één gemeente kunnen worden opgelost. Centrumgemeente Almelo vervult een coördinerende rol binnen de samenwerking en draagt zorg voor de uitvoering van de regionale afspraken, de financiële administratie en de ondersteuning van de regionale besluitvorming. Het CIMOT vervult een belangrijke rol binnen de regionale toegang en zorgt voor een zorgvuldige beoordeling en toeleiding van inwoners naar passende ondersteuning. Zorgaanbieders, woningcorporaties, welzijnsorganisaties, ervaringsdeskundigen en andere partners leveren vanuit hun eigen expertise een bijdrage aan het realiseren van de gezamenlijke opgaven.

Bestuurlijke en ambtelijke samenwerking

De regionale samenwerking kent een bestuurlijke en ambtelijke structuur die zorgt voor inhoudelijke afstemming, besluitvorming en monitoring. De governance bestaat uit een bestuurlijk overleg, een ambtelijk overleg en thematische werkgroepen. Het bestuurlijk overleg geeft richting aan de regionale koers en neemt besluiten over regionale vraagstukken. Het ambtelijk overleg bereidt besluitvorming voor van regionale vraagstukken en zorgt voor afstemming tussen de deelnemende gemeenten. Werkgroepen ondersteunen de uitvoering en verdere ontwikkeling van regionale thema's en projecten.

Binnen deze structuur worden regionale ontwikkelingen besproken, beleidsvoorstellen voorbereid en besluiten genomen over de uitvoering van de gezamenlijke opgaven. Daarbij wordt gewerkt vanuit gedeeld eigenaarschap, waarbij iedere gemeente medeverantwoordelijkheid draagt voor de resultaten van de samenwerking. De governance moet ondersteunend zijn aan de inhoudelijke doelen van deze regiovisie. Daarom ligt de nadruk niet op structuren en procedures, maar op

samenwerking, gezamenlijke besluitvorming en het realiseren van maatschappelijke resultaten voor inwoners.

Monitoring, evaluatie en ontwikkeling

Om de samenwerking binnen Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang toekomstbestendig te houden, blijven de gemeenten met elkaar in gesprek over de werking van de regionale samenwerking en de samenwerkingsafspraken. Hierbij wordt bezien of de bestuurlijke, ambtelijke en uitvoeringsafspraken nog voldoende aansluiten bij de regionale opgaven en maatschappelijke ontwikkelingen.

Daarnaast wordt gebruikgemaakt van monitoring om zicht te houden op ontwikkelingen rondom instroom, doorstroom, uitstroom, wachttijden, beschikbaarheid van voorzieningen, kwaliteit, financiën en de resultaten van regionale projecten. De uitkomsten van monitoring en evaluatie bieden inzicht in de effecten van beleid en uitvoering en worden gebruikt om tijdig bij te sturen, nieuwe ontwikkelingen te signaleren en de regionale samenwerking verder te versterken. Zo blijft de governance aansluiten bij veranderende maatschappelijke ontwikkelingen, wet- en regelgeving en de behoeften van inwoners.

8. Financieel kader

Voor de uitvoering van de ambities uit deze regiovisie is een helder financieel kader nodig. Dit hoofdstuk beschrijft de verwachte baten en lasten voor de periode 2027-2032.

Baten

Voor het uitvoeren van de centrumgemeentetaken ontvangt gemeente Almelo een rijksbijdrage voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang. De rijksbijdrage voor beschermd wonen wordt jaarlijks geïndexeerd. Voor de indexatie op middelen voor maatschappelijke opvang ontvangen de betrokken gemeenten de indexatie via het accres van het gemeentefonds. Vanaf 2026 wordt deze indexatie toegevoegd aan de regionale baten. Vóór 2026 werd de indexatie bij de maatschappelijke opvang gedekt vanuit het overschot op de middelen beschermd wonen.

In de periode tot en met 2025 was er jaarlijks een overschot op beschermd wonen. Dit overschot werd deels uitgekeerd aan de gemeenten en voor een deel gestort in een egalisatiereserve. Deze reserve is bedoeld om schommelingen in de baten en lasten op te vangen. Doordat vanaf medio 2025 het aantal cliënten in beschermd wonen is toegenomen, is in 2026 de situatie bereikt waarbij er nagenoeg geen overschot meer is. Voor de komende periode van de nieuwe regiovisie is het daarom de uitdaging om binnen het beschikbare budget te blijven.

Lasten

Het grootste deel van de uitgaven voor beschermd wonen bestaat uit ingekochte ondersteuningstrajecten. Omdat het aantal deelnemers en de zorgzwaarte per deelnemer kunnen fluctueren, is de hoogte van deze uitgaven beperkt voorspelbaar. De voorzieningen maatschappelijke opvang worden gesubsidieerd. De uitgaven zijn daardoor goed voorspelbaar. Daarnaast bestaat een deel van de uitgaven voor beschermd wonen en maatschappelijke opvang uit de uitvoeringscapaciteit van het CIMOT. Deze uitvoeringscapaciteit is gemaximaliseerd op 10% van het beschikbare budget. In de begroting voor de komende jaren is uitgegaan van het uitgavenniveau 2026 bij beschermd wonen.

Het financieel kader voor regiovisie 2027-2032 is gebaseerd op de begroting voor 2027 ziet er als volgt uit:

		2027
Lasten		
Zorg in natura	BW	13.536
Voorzieningen	MO	4.986
Uitvoering	BW	1.398
Uitvoering	MO	487
Totale lasten		**20.406**
Dekking door		
Rijksbijdrage	BW	16.530
Rijksbijdrage	MO	3.437
Doorbelasten indexatie	MO	439
Totale dekking		**20.406**
Per saldo		**0**
Bestemmingsreserve BW MO		
Egalisatie		2.503
Innovatie		770
		3.273

Verkleinen financieel tekort maatschappelijke opvang

Centrumgemeenteregeling Almelo kampt al jaren met een financieel tekort op het terrein van maatschappelijke opvang. Een belangrijke oorzaak is dat de Rijksbijdrage voor maatschappelijke opvang niet wordt geïndexeerd. Om verdere tekorten te voorkomen, wordt vanaf 2026 de lastenkant (verwachte uitgaven) als basis genomen voor indexatie die door de betrokken gemeenten wordt gedekt. Daarnaast wordt onderzocht welke kosten daadwerkelijk onder maatschappelijke opvang vallen en welke vanuit andere budgetten gefinancierd kunnen worden.

De herijking van de financiering van maatschappelijke opvang moet zorgen voor een duurzame financiële basis voor toekomstige ambities. Daarbij ligt de focus op preventie en innovatieve woonzorgconcepten, zodat instroom in de opvang wordt voorkomen en uitstroom naar passende huisvesting wordt versneld.

Bijlage 1: Beschrijving Beschermd Wonen

1. Wat is Beschermd Wonen?

Beschermd Wonen is bedoeld voor volwassenen van 18 jaar en ouder met psychische, psychosociale of daarmee samenhangende kwetsbaarheden die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen. Zij hebben behoefte aan begeleiding, toezicht en ondersteuning om stabiliteit, herstel en maatschappelijke participatie mogelijk te maken. Beschermd Wonen richt zich op het vergroten van zelfredzaamheid, het versterken van eigen regie en het bevorderen van deelname aan de samenleving. Beschermd Wonen is geen doel op zichzelf. De ondersteuning is erop gericht inwoners waar mogelijk te laten doorgroeien naar een meer zelfstandige woon- en leefsituatie.

2. Regionale samenwerking

Centrumgemeente Almelo voert de verantwoordelijkheid voor Beschermd Wonen uit namens de gemeenten:

- Almelo
- Hellendoorn
- Rijssen-Holten
- Tubbergen
- Twenterand
- Wierden

De gemeenten werken gezamenlijk aan een toegankelijk, passend en toekomstbestendig ondersteuningslandschap voor inwoners die ondersteuning nodig hebben op het gebied van beschermd wonen. De uitvoering vindt plaats in samenwerking met regionale zorgaanbieders. Samen zorgen gemeenten, aanbieders en maatschappelijke partners voor een regionaal dekkend aanbod van ondersteuning, begeleiding en woonvoorzieningen.

3. Regionale toegang via het CIMOT

De toegang tot Beschermd Wonen is regionaal georganiseerd via het CIMOT (Centrale Toegang Opvang en Beschermd Wonen Twente). Het CIMOT fungeert als onafhankelijke toegang en beoordeelt welke ondersteuning het beste aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de inwoner. Daarnaast vervult het CIMOT een rol in monitoring, kwaliteitsbewaking en het bevorderen van doorstroom binnen het ondersteuningslandschap.
Bij de beoordeling van aanvragen beschermd wonen wordt onder andere gekeken naar:

- De psychische of psychosociale problematiek;
- De mate van zelfredzaamheid;
- De behoefte aan begeleiding en toezicht;
- Aanwezige risico's op verwaarlozing of maatschappelijke uitval;
- Het sociale netwerk;
- Mogelijkheden om zelfstandig te wonen;
- Het perspectief op herstel en ontwikkeling.

Uitgangspunt is dat ondersteuning zo licht als mogelijk en zo zwaar als noodzakelijk wordt ingezet.

4. Vormen van Beschermd Wonen

Beschermd Wonen met verblijf

Beschermd Wonen met verblijf is bedoeld voor volwassenen van 18 jaar en ouder die tijdelijk niet zelfstandig kunnen wonen en behoefte hebben aan begeleiding, toezicht en een beschermde woonomgeving. Kenmerkend is de 24-uurs nabijheid van begeleiding, waarbij ondersteuning aanwezig of direct beschikbaar is wanneer de situatie daarom vraagt. Deze woonvorm biedt inwoners stabiliteit, veiligheid en structuur en ondersteunt hen bij herstel, ontwikkeling en het

vergroten van hun zelfredzaamheid. Het doel is om, waar mogelijk, toe te werken naar een meer zelfstandige woon- en leefsituatie.

Beschermd Wonen zonder verblijf

Beschermd Wonen zonder verblijf is bedoeld voor volwassenen van 18 jaar en ouder die behoefte hebben aan begeleiding, toezicht en een beschermende woonomgeving, maar voldoende vaardigheden hebben om in een meer zelfstandige woonvorm te functioneren. Hierbij zijn wonen en zorg van elkaar gescheiden. De inwoner beschikt over een eigen woonruimte en betaalt zelf huur. Veelal betreft dit geclusterde woonvormen waarin inwoners zelfstandig wonen, maar waar begeleiding nabij beschikbaar is (in de nacht op afroep) en ondersteuning kan worden ingezet wanneer dat nodig is. Deze woonvorm biedt een belangrijke tussenstap tussen beschermd wonen met verblijf en Beschermd Wonen op Afstand in de wijk en dorpen. De ondersteuning is gericht op herstel, het versterken van zelfredzaamheid, het vergroten van eigen regie en het bevorderen van maatschappelijke participatie.

Beschermd Wonen op afstand (BWoA)

Beschermd Wonen op Afstand is bedoeld voor volwassenen van 18 jaar en ouder die zelfstandig in de wijk en dorpen wonen, maar nog behoefte hebben aan begeleiding, toezicht en een bereikbaar vangnet. De inwoner beschikt over een zelfstandige woning die via passend toewijzen in samenwerking met de woningcorporatie beschikbaar wordt gesteld. De woning vormt het toekomstige en duurzame thuis van de inwoner. De inwoner is in staat om een hulpvraag tijdig te signaleren en deze gedurende korte tijd uit te stellen. Ondersteuning is niet permanent aanwezig, maar wel bereikbaar en beschikbaar wanneer dat nodig is. De zorgaanbieder kan binnen een afgesproken aanrijtijd van maximaal 15 minuten ondersteuning bieden. Deze woonvorm ondersteunt het herstelproces en de ontwikkeling naar een zo zelfstandig mogelijk leven. Wanneer de noodzaak voor Beschermd Wonen afneemt, kan de ondersteuning geleidelijk worden afgebouwd naar ambulante begeleiding, terwijl de inwoner in dezelfde woning blijft wonen. Hierdoor ontstaat een soepele overgang van Beschermd Wonen naar zelfstandig wonen met ambulante ondersteuning.

Beschermd Thuis

De regio zet steeds sterker in op ondersteuning in de eigen woning en leefomgeving. Hiermee wordt aangesloten bij de landelijke beweging van beschermd wonen naar beschermd thuis. Het doel is inwoners zoveel mogelijk onderdeel te laten blijven van hun eigen netwerk en omgeving.

Beschermd Wonen op Afstand is een vorm van beschermd wonen die aansluit bij de beweging naar beschermd thuis, waarbij ondersteuning zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving wordt georganiseerd.

5. Onderdelen van de ondersteuning

Ondersteuning Zelfstandig Leven (OZL)

Ondersteuning gericht op:

- Dagstructuur;
- Wonen en huishouden;
- Financiën;
- Zelfzorg;
- Sociale contacten;
- Herstel en ontwikkeling;
- Maatschappelijke participatie.

Daarnaast is begeleiding en toezicht beschikbaar wanneer dit noodzakelijk is.

Ondersteuning Maatschappelijke Deelname (OMD)
Ondersteuning gericht op een zinvolle daginvulling en deelname aan de samenleving, bijvoorbeeld via:

- Dagbesteding;
- Vrijwilligerswerk;
- Opleiding;
- Werk;
- Participatie activiteiten

6. Intensiteiten van Ondersteuning Zelfstandig Leven

OZL 1 – Standaard begeleiding en toezicht
Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben bij het aanbrengen van structuur, het organiseren van het dagelijks leven en het omgaan met psychische of psychosociale kwetsbaarheden.
OZL 2 – Intensieve begeleiding en toezicht
Voor inwoners met een grotere ondersteuningsbehoefte waarbij sprake kan zijn van een verhoogd risico op ontregeling of terugval. De ondersteuning biedt meer nabijheid, begeleiding en structuur.
OZL 3 – Zeer intensieve begeleiding en toezicht
Voor inwoners met complexe en vaak meervoudige problematiek die een hoge mate van begeleiding, toezicht en nabijheid nodig hebben. De ondersteuning is gericht op veiligheid, stabilisatie en het voorkomen van escalatie.

7. Beschermd Wonen voor inwoners met een licht verstandelijke beperking (LVB)

Sinds maart 2025 maakt Beschermd Wonen voor volwassenen met een licht verstandelijke beperking (LVB 18+) onderdeel uit van het regionale ondersteuningslandschap. Deze voorziening is bedoeld voor volwassenen met een licht verstandelijke beperking die tijdelijk behoefte hebben aan een beschermende woonomgeving, begeleiding en ondersteuning bij het vergroten van hun zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie.

De ondersteuning richt zich op het aanbrengen van structuur, het ontwikkelen van vaardigheden, het versterken van zelfstandigheid en het voorkomen van maatschappelijke uitval. Daarbij kan sprake zijn van bijkomende problematiek, zoals schulden, psychische klachten of verslavingsproblematiek. De toegang tot deze voorziening verloopt, net als bij Beschermd Wonen, via het CIMOT (Centrale Toegang Opvang en Beschermd Wonen Twente). Het CIMOT beoordeelt onafhankelijk de ondersteuningsbehoefte en bepaalt welke vorm van ondersteuning het beste aansluit bij de situatie van de inwoner.

Net als binnen het reguliere Beschermd Wonen is het uitgangspunt dat ondersteuning tijdelijk wordt ingezet en dat wordt toegewerkt naar een zo zelfstandig mogelijke woon- en leefsituatie.

Bijlage 2: Voorzieningen Maatschappelijke Opvang

Maatschappelijke opvang kent voor de centrumgemeenteregeling Almelo diverse vormen:

- **Nachtopvang (plek voor 14 personen):**
  Een veilige slaapplaats voor daklozen die geen andere plek hebben. De dakloze kan er douchen, kleding wassen en ‘s ochtends ontbijten. De nachtopvang is elke dag open tussen 17.00 tot 09.00 uur. Iedereen is welkom zonder verwijzing. De kosten zijn € 6,00 per nacht.

- **Crisisopvang (2 crisisplekken):**
  De crisisopvang is voor mensen die dakloos zijn geworden en een paar dagen tijd nodig hebben om te zoeken naar een andere woon- of verblijfplek. Op een crisisplek kan iemand ook overdag blijven. Hier is geen begeleiding.

- **24-uurs opvang (2 ouder- kind studio’s en 11 reguliere MO plekken):**
  Een tijdelijk traject en woonvoorziening voor mensen vanaf 26 jaar die dak- of thuisloos zijn en hun situatie willen verbeteren. Er wordt gewerkt aan een begeleidingsplan. Vooraf is er een intakeprocedure via de Voordeur van Humanitas Onder Dak Twente.

- **Jongerenopvang:**
  Jongerenopvang 'TOV' is een regionale opvang voor zwerfjongeren tussen de 18 en 26 jaar uit Twente. Deze opvang is in Enschede. Het is een tijdelijke opvangvoorziening voor jongeren die hun situatie willen verbeteren.

- **Kamer-raad (8 plekken):**
  Is een woonplek voor studenten en scholieren tussen de 16 en 26 jaar die door een problematische thuissituatie dreigen uit te vallen op school. Ook is er een hulpvraag op het gebied van woonbegeleiding. Het volgen van een opleiding of scholing is een voorwaarde voor plaatsing.

Daarnaast zijn er de volgende (inloop)voorzieningen:

- **Dagloon (Humanitas onder Dak)**
  Biedt dagbesteding voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt die verblijven in de maatschappelijke opvang. Deelnemers kunnen hier onder begeleiding aan de slag met creatieve of praktische werkzaamheden wat bijdraagt aan herstel, talentontwikkeling en maatschappelijke participatie.

- **Inloop Tactus**
  De inloop van Tactus is geopend van maandag t/m vrijdag van 09.00 tot 19.00 uur en op zaterdag van 09.00 tot 18.30 uur. De doelgroep bestaat voornamelijk uit mensen verslaafd aan (hard)drugs, vaak in combinatie met psychiatrische problematiek en/of kenmerken van een licht verstandelijke beperking. Dagelijks wordt er een lunch en een warme maaltijd aangeboden. Ook is er wasgelegenheid en kan men er douchen.
  In de afgelopen jaren komen steeds vaker bezoekers naar de inloop zonder problematisch middelengebruik of verslavingsproblematiek. Dit betreft zowel mensen met een buitenlandse achtergrond (bijvoorbeeld arbeidsmigranten) als mensen met psychiatrische problemen. Personen die gebruikmaken van de nachtopvang van Humanitas onder Dak kunnen eveneens terecht bij de inloop. In sommige gevallen is daklоosheid dan de reden voor het bezoek en niet de verslavingsproblematiek.

- **Alcohol- en/of rookruimte**
  Een deel van de bezoekers van de inloop maakt gebruik van de alcohol- en/of rookruimte. Afgifte van een alcoholcontract geeft hen toegang tot deze faciliteit. Cliënten die gebruikmaken van de alcoholruimte worden gescreend op hun gezondheid volgens de landelijke richtlijnen voor alcoholgebruikersruimten.

- **Team BIA: Bemoeizorg, informatie en Advies**
  Bemoeizorg is een samenwerkingsverband tussen Stichting Tactus Verslavingszorg, Stichting Avedan Welzijn, de Dimence Groep en het Thuislozen–Team (T-Team) van Jarabee Jeugdzorg. Het team biedt een specifieke vorm van hulpverlening die gericht is op het ondersteunen van kwetsbare mensen die zelf geen hulp zoeken, maar wel ernstige problemen hebben. Het doel van Bemoeizorg is om de kwaliteit van leven van de betrokken personen te verbeteren, hen te helpen weer grip te krijgen op hun leven en uiteindelijk te zorgen dat ze, indien mogelijk, weer zelfstandig kunnen leven. Daarnaast geeft Bemoeizorg ook advies en informatie aan anderen die te maken hebben met deze groep mensen.

- **Buurthuiskamer Kerkelanden en Hagendoorn**
  Door de inzet van twee buurthuiskamers biedt het Leger des Heils ontmoetingsplekken aan waar bewoners en bezoekers zich thuis voelen en zelf bijdragen aan de leefbaarheid van hun eigen wijk of dorp. Alle activiteiten zijn gericht op eenzaamheidsbestrijding, verbondenheid in de wijk of dorp en het stimuleren van een gezonde en vitale levensstijl. De activiteiten in en vanuit de buurthuiskamer worden zoveel mogelijk bedacht en uitgevoerd door de buurtbewoners zelf. De locatiecoördinator van de buurthuiskamer faciliteert en ondersteunt daarbij.

Bijlage 3 Samenvatting opbrengsten kennissessies

I. Preventie en vroegsignalering

Dakloosheid en verergering van psychische problematiek voorkomen door tijdige ondersteuning op bestaanszekerheid, zorg en begeleiding.

Dakloosheid en verergering van psychische en sociale problematiek kunnen beter voorkomen worden door vroegtijdige signalering, integrale samenwerking en een goede begeleiding van jongeren richting volwassenheid. Vooral de overgang van 18- naar 18+ wordt als cruciaal aandachtspunt genoemd.

Belangrijkste opbrengsten:

Preventie en vroegsignalering:

- Beschikbare signalen en informatie worden onvoldoende benut om problemen vroegtijdig te herkennen.
- Vroegtijdige ondersteuning op wonen, financiën en welzijn kan escalatie voorkomen. Goede voorbeelden zijn het meldpunt geldzorgen en afspraken met woningcorporaties om huisuitzettingen te voorkomen.
- Preventie moet al op jonge leeftijd beginnen, met extra aandacht vanaf 16 jaar voor jongeren die de jeugdzorg verlaten. Jongeren zouden pas losgelaten moeten worden wanneer de zogenaamde Big 5 op orde zijn: wonen, inkomen, welzijn, netwerk en opleiding/werk.
- Wonen en doorstroom: Jongeren lopen vast doordat zij zich vaak pas vanaf 18 jaar kunnen inschrijven bij woningcorporaties.
- Er is behoefte aan meer tussenvoorzieningen en betere doorstroom naar zelfstandig wonen. Voorbeelden zoals Kamer-Raad en tussenvoorziening De Klomp laten zien dat preventieve woonvormen effectief kunnen zijn.
- Integrale samenwerking: Er is behoefte aan een sterkere verbinding tussen wonen, inkomen, zorg, participatie, veiligheid en politie. Organisaties moeten eerder en beter samenwerken om maatwerk te bieden en escalaties te voorkomen.
- Aandacht voor risicomomenten: Levensgebeurtenissen zoals scheidingen, verhuizingen en financiële problemen vormen belangrijke risicofactoren. Jongeren hebben bovendien te maken met woningnood, financiële druk en toenemende mentale problemen.
- Verbetering overgang 18-/18+: De overgang van jeugdhulp naar volwassenenzorg verloopt vaak moeizaam. Gemeenten zouden eerder betrokken moeten worden, bij voorkeur vanaf 16 jaar.
- Warme overdracht, een verplicht vervolgplan en duidelijke regie zijn essentieel om te voorkomen dat jongeren tussen wal en schip vallen. Goede voorbeelden zijn gemeentelijke regisseurs of 18-/18+ medewerkers die de overgang actief begeleiden.

Kernboodschap:

Investeer vroegtijdig in preventie, zorg voor een integrale aanpak van wonen, inkomen en zorg, en organiseer een regierol rondom de overgang van 18- naar 18+.
Daarmee kunnen dakloosheid, zorguitval en zwaardere problematiek worden voorkomen.

II. Ondersteuning thuis en in de wijk en dorp

De beweging naar een stabiele woonplek als fundament voor herstel. Ondersteuning vindt zoveel mogelijk plaats in de eigen leefomgeving.

Een stabiele woonplek vormt de basis voor herstel, participatie en zelfstandigheid. De centrale beweging is van institutionele zorg naar duurzaam wonen in de wijk en dorp, met passende ondersteuning dichtbij huis.

Belangrijkste opbrengsten:

- Duurzaam wonen als uitgangspunt.
- Wonen en zorg moeten zoveel mogelijk van elkaar gescheiden worden. Niet de woning, maar de persoon en zijn ondersteuningsbehoefte moeten leidend zijn bij het bepalen van een passende woonvorm. De meeste mensen (circa 85%) kunnen zelfstandig wonen als passende begeleiding beschikbaar is.
- Verhuisbewegingen moeten zoveel mogelijk worden voorkomen, omdat iedere verhuizing een ingrijpende levensgebeurtenis is.
- Jongeren vragen extra aandacht vanwege het hoge risico op terugval in dak- en thuisloosheid.
- Van beschermd wonen naar beschermd thuis. Er is brede steun voor de ontwikkeling van beschermd thuis, waarbij ondersteuning zoveel mogelijk in de eigen woonomgeving wordt georganiseerd.
- Woonzorgcirkels en zorg in de nabijheid kunnen verhuizingen voorkomen. Tegelijkertijd blijft Beschermd Wonen noodzakelijk voor inwoners met complexe problematiek die behoefte hebben aan 24-uurs aanwezigheid en een beschermde omgeving.
- Succes vraagt samenwerking tussen gemeenten, woningcorporaties en zorgaanbieders.
- Wonen Eerst-principe: Deelnemers onderschrijven breed het principe “Wonen Eerst”: eerst een stabiele woning, daarna herstel en begeleiding. Het grootste knelpunt is het tekort aan betaalbare woningen. Jongeren worden hierbij als bijzonder kwetsbare groep gezien: lange wachttijden voor sociale huur, weinig jongerenwoningen, onvoldoende mogelijkheden om zelfstandig te starten.
- Huisvestingsproblemen leiden er soms toe dat jongeren onnodig instromen in beschermd wonen of opvangvoorzieningen.
- Meer diversiteit in woonvormen: Er is behoefte aan een veel breder palet aan woonmogelijkheden: zelfstandige woningen met begeleiding, groepswonen, community wonen, Housing First, Skaeve Huse, logeer- en time-outvoorzieningen, appartementen met 24/7 begeleiding.
- Niet iedere inwoner past in dezelfde woonvorm; maatwerk is essentieel. Vooral voor jongeren ontbreekt passend en betaalbaar aanbod.
- Creatiever omgaan met woningvoorraad. Er wordt opgeroepen tot innovatie en flexibiliteit: woningdelen, optoppen van gebouwen, herbestemmen van leegstaande panden, samenwerking met vastgoedpartijen en stedelijke ontwikkeling.
- Gemeenten, corporaties en zorgorganisaties moeten gezamenlijk zoeken naar oplossingen binnen de bestaande woningvoorraad.
- Uitbreiding en spreiding van voorzieningen: Er zijn te weinig tussenvoorzieningen, logeerplekken en overloopvoorzieningen. De regionale opvangvoorziening voor jongeren (TOV) wordt als waardevol gezien, maar kampt met wachtlijsten.
- Door gebrek aan woonruimte stagneert de uitstroom uit opvang en beschermd wonen.
- De regio heeft behoefte aan meer herstelgerichte, laagdrempelige en gespecialiseerde woon-zorgvoorzieningen, onder meer voor mensen met verslavingsproblematiek.

Kernboodschap:
Er bestaat brede overeenstemming over de gewenste richting: van zorginstelling naar thuis, van opvang naar duurzaam wonen, en van standaardvoorzieningen naar maatwerk. De grootste belemmering is het tekort aan passende woningen. Daarom zijn meer woonvormen, meer woningen, betere samenwerking en specifieke aandacht voor jongeren noodzakelijk om herstel en maatschappelijke participatie mogelijk te maken.

III. Maatwerk en integrale aanpak

Doen wat nodig is- uitgaan van mogelijkheden en niet van beperkingen

Ondersteuning moet uitgaan van de mens en diens behoeften, niet van systemen, regels of bestaande organisatiegrenzen. Het centrale uitgangspunt is: doen wat nodig is, denken in mogelijkheden en investeren op de lange termijn.

Belangrijkste opbrengsten:

- Mensgerichte ondersteuning en maatwerk
- Snellere toegang en minder bureaucratie
- Versterken van samenwerking rondom de cliënt
- Flexibiliteit in financiering en organisatie
- Ervaringsdeskundigheid en de-stigmatisering
- Meer eigen regie van inwoners
- Versterken van sociale netwerken en de wijk en dorp
- Meer regie en minder versnippering van zorg
- Lichte en doorlopende ondersteuning

Kernboodschap:
De gewenste beweging is van professionele afhankelijkheid naar eigen regie, versterking van het sociale netwerk en integrale ondersteuning. Professionals komen pas in beeld waar nodig, terwijl een vaste regisseur of ondersteuningsfiguur zorgt voor samenhang, continuïteit en passende ondersteuning. Oproep voor een mensgerichte, integrale en flexibele aanpak, waarbij organisaties gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen, bureaucratie verminderen, sneller handelen, passende woonoplossingen creëren en samenwerken vanuit de vraag van de inwoner. Het streven is om mogelijkheden centraal te stellen in plaats van beperkingen, met bijzondere aandacht voor jongeren, netwerkzorg en ervaringsdeskundigheid.

IV. Vergroten van slagkracht

Minder versnippering, een vooruitziende blik en goede (inter)regionale samenwerking

De slagkracht binnen beschermd wonen en maatschappelijke opvang wordt beperkt door versnipperde regelgeving, financieringsschotten, onvoldoende passende woonvoorzieningen en verschillen in werkwijzen tussen gemeenten. De rode draad is dat de cliënt centraal moet staan in plaats van systemen, indicaties en financieringsstromen.

Belangrijkste opbrengsten:

- Tekort aan passende woon- en zorgvoorzieningen
- Wachttijden en beperkte doorstroom zorgen ervoor dat cliënten langer in de opvang verblijven of terugvallen op noodoplossingen zoals nachtopvang.
- Betere monitoring en inzicht
- Meer regionale afstemming en minder bureaucratie

- Financiering moet ondersteunend zijn aan de hulpvraag
- Focus op kwaliteit bij inkoop

Kernboodschap:

Meer slagkracht ontstaat door:

- *Meer passende woon- en zorgvoorzieningen.*
- *Betere regionale samenwerking en eenduidige werkwijzen.*
- *Minder bureaucratie en ontschotting van regelgeving en financiering.*
- *Meer datagedreven sturing.*
- *Een kwaliteit gerichte inkoopstrategie waarbij de cliënt centraal staat.*

De centrale boodschap van de deelnemers is helder: organiseer het systeem rondom de cliënt in plaats van de cliënt rondom het systeem.